IL8QLD

ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ

● ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ନାଥ

ଲେଖକ ପରିଚୟ :

ଭଦ୍ରକ ଜିଲ୍ଲାର ଉତ୍ତରବାହିନୀ ଗ୍ରାମରେ ପ୍ରଫେସର ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ନାଥ (୧୯୧୫-୨୦୦୬)ଙ୍କ ଜନ୍ମ । ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷା ସଂଗଠକ, ଶିକ୍ଷା ଅଧ୍ୟାପକ, ଶିକ୍ଷକ-ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ସେ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଶିକ୍ଷା-ପ୍ରଶାସକ ଓ ଚିନ୍ତାମୂଳକ ପ୍ରବଂଧ ଲେଖକ ଭାବରେ ପ୍ରଫେସର ନାଥ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ 'ଜଗତରେ ଭାରତ', 'ପିଲାଙ୍କ ବିଲାତ କଥା', 'ଆମ ଭାଷା ବିଭବ', 'ବିଶ୍ୱ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି', 'ଶିକ୍ଷାର ଧାରା', 'ଜୀବନ ଶିକ୍ଷା' ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରଧାନ । 'ଚରାଚର ହିତାୟ' ପୁସ୍ତକଟି ପ୍ରଫେସର ନାଥଙ୍କ ଆତ୍ମଜୀବନୀ । ଏହି ପ୍ରବଂଧଟି ଲେଖକଙ୍କର 'ଜୀବନ ଶିକ୍ଷା' ପୁସ୍ତକରୁ ଗୃହୀତ ।

ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ତମ ସଂପର୍କର ଗୁରୁତ୍ୱ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଏହି ସଂପର୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ ମହତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ପ୍ରବଂଧରେ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇଛି ।

"**ଗୁ**ରୁଙ୍କୁ ନ ମଣିବ ନର, ଗୁରୁ ହିଁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଈଶ୍ୱର", ଏହି ଭାବ, ଭାବନା ଓ ଭାବମୂର୍ତ୍ତି ବସ୍ତୁତଃ ପୁରାଣଯୁଗର । ଗୁରୁକୁଳ ଶିକ୍ଷାର ଏହା ପ୍ରାଣସ୍ୱରୂପ । ସେ ଯୁଗରେ "ଗୁରୁ ସାକ୍ଷାତ୍ ପରଂବ୍ରହ୍ମ" ଏହି ଦର୍ଶନରେ ଶିଷ୍ୟ ନତମସ୍ତକ ହୁଏ । ଏହି ସଂପର୍କ ସାଧନାଶାଣିତ, ଜ୍ଞାନଦୀପ୍ତ ଓ ଜୀବନ ଆଧାରିତ । କିନ୍ତୁ କର୍ପୂର ଯାଇଛି ମାତ୍ର କନା ପଡ଼ି ରହିଛି । "ଅତୀତକୁ ଉଦ୍‌ବୋଧଇ ବୃଥା ଭାଳି ଭାଳି" ନ୍ୟାୟରେ ସମସ୍ତ ଅତୀତ ଯେପରି ଶିକ୍ଷାର ଏହି ଇତିବୃତ୍ତ, ସେହିପରି କେବଳ ବୃଥା ଭାବନାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଏ ବିଷୟରେ କେହି କେହି ବୃଥା ଭାବନା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏସବୁ ଆଜି ଅବାସ୍ତବ, ଅବାନ୍ତର ଓ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ । ଅନ୍ୟ କେତେକ କହନ୍ତି, "କି ଥିଲା ଏ ରାଜ୍ୟ, କି ହୋଇଛି ଆଜ ?'' ସେମାନେ କଳ୍ପନାବିଳାସୀ । ସ୍ୱପ୍ନର ଆନନ୍ଦ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଭୋର କରେ । କିନ୍ତୁ ଜାଗ୍ରତ ଅବସ୍ଥା ମର୍ମାନ୍ତିକ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, ସେ ସଂପର୍କ ଆଉ ଫେରିବ କି ?

ସଂପର୍କ ଦୂରେ ଥାଉ, ଶିକ୍ଷକ ଆଜି ଗୁରୁରୂପେ ପରିଚିତ ହେବାକୁ ମନ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେପରି ସଂବୋଧନ ମଧ୍ୟ ଏକପ୍ରକାର ବ୍ୟଙ୍ଗ ବା ଚାଟୁ ହୋଇଯାଉଛି, ଯାହାକୁ ସହଜରେ ସହି ହେଉ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିର ମୂଳରୁ ଚୂଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁ ପଦବାଚ୍ୟ ହେବାର ବାସନା ମନରେ ନାହିଁ । ଶିଷ୍ୟ ଶବ୍ଦର ସେହି ଅର୍ଥ ଆଜି ଅଭିଧାନ ବହିର୍ଭୂତ ପରି ମନେ ହୁଏ । ଛାତ୍ର ଆଜି ଶାସନ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ଓ ବିପ୍ଲବୀ । ଶାସନ ସମ୍ଭବତଃ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଓ ପ୍ରଗତିର ପରିପନ୍ଥୀ ।

COMPETITIVE BOOKS
Odisha Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

ଉଦ୍ଦାମ ଓ ଉନ୍ମୁଖ ଶକ୍ତି ଏହି ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ । ତେଣୁ ଏହା ଶିଷ୍ୟର ପ୍ରାଣ ପରିଚାୟକ ହେବ କିପରି ? ପକ୍ଷାନ୍ତରରେ ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ଶବ୍ଦ ଆଜି ଅଭିଧାନରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଅଛି । ଶଠତା, ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା, ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ଧତା, ହିଂସା, ହୁଙ୍କାର ଆଦି ଆଚରଣରେ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । କାଳର ଗତିରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଅବକ୍ଷୟ ଘଟିଛି । ଏହା ଫଳରେ ରୂପାନ୍ତରୀକରଣ ହୋଇଅଛି । କିନ୍ତୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଭୂମିକାରେ ମଧ୍ୟ ମୂଳ ପ୍ରକୃତି ଦୁଇଟି ଦିଗରେ ଅତୁଟ ରହିଛି, ତାହା ହେଉଛି ସଂପର୍କରେ ଅଭେଦତ୍ୱ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେ ଗୁରୁ ସେ ଶିଷ୍ୟ ଓ ଯେ ଶିଷ୍ୟ ସେ ଗୁରୁ । ଏହାଛଡ଼ା ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିଗ ହେଉଛି, 'ଶିଷ୍ୟାତ୍ ଇଚ୍ଛେତ୍ ପରାଜୟମ୍ ।'

ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏ କଥା ସତ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଦେଶର ଗୌରବ, ସେ ଦେଶର ଲୋକ ଚରିତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତଦ୍ୱାରା ଦେଶ ବଳୀୟାନ୍ ହୁଏ । ଲୋକମାନଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଓ ଜୀବନର ଗୁଣ ଶକ୍ତିର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ସ ଅଟେ । ଜାତିର ଜୟଗାଥାର ମୂଳ ପିଣ୍ଡ ହେଉଛି ଜୀବନ । ଅଥଚ ଏହି ଜୀବନର ନିର୍ମାଣ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ କରାଯାଏ । ଜୀବନ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ । ଜୀବନ ସୌଧର ମୂଳଭିତ୍ତି ଶିକ୍ଷାଳୟରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଚରିତ୍ର ଗଠନ ସେଠୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବରେ ହୁଏ । ପୁଣି ଶିକ୍ଷକ ହୁଅନ୍ତି ବିଦ୍ୟାଳୟ । ଶିକ୍ଷାୟତନକୁ ସତ୍ୟ, ଶିବ ଓ ସୁନ୍ଦର କରିବାରେ ଶିକ୍ଷକ ହିଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟୀ । ଏହି ନୀତି ସିନା ଗୁରୁକୁଳର ଶିକ୍ଷାକୁ ପରିଚାଳିତ କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆଜିର ଜଟିଳ ସମାଜରେ ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଧିକ ।

ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୁହାଯାଏ ଯେ ପିତାମାତା ଜନ୍ମ ଦିଅନ୍ତି । ଜନ୍ମଦାନ ସଂପର୍କରେ ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଏତିକିମାତ୍ର । ଘାତକ ଖଣ୍ଡାରେ ପ୍ରାଣ ନିଅନ୍ତି ଓ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସେତିକିରେ ସରେ । କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଚିରନ୍ତନ । ଜୀବନ-ବ୍ୟାପୀ କୋଟି କୋଟି ପ୍ରାଣକୁ ଶିକ୍ଷକ ପ୍ରଭାବିତ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବ ଅନନ୍ତ । ଏହା କେବେ ସରିବ କିଏ କହିବ ? ଏହା କାଳାତୀତ ଓ ଏହା କାଳଲିପିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ଏହି କାଳଜୟୀ ପ୍ରଭାବ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷାୟତନର ସଚେତନତା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର ଜ୍ୟୋତି ଚିର ଜାଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ । ଦୀପରୁ ଦୀପ ଜଳି ଜଳି ଯାଏ । ଏହା କିନ୍ତୁ କ୍ଷୀଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ବରଂ ନିଜେ ଜଳି ଜଳି ଯାଏ । ଏପରି ବିରଳ ଆତ୍ମତ୍ୟାଗର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଓ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବହୁଳ ଭାବରେ ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିଛି । ପଠନ-ପାଠନର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ସାଧନା ଶିକ୍ଷାର ଇତିହାସକୁ ମହିମାନ୍ୱିତ କରିଛି । ପଠନ ବିରହିତ ପାଠନ କେବଳ ଶୁଷ୍କ ବଖାଣରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛି । ପ୍ରଭାବକାରୀ ପ୍ରାଣର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁଜୀବନକୁ ଗରୀୟାନ୍ କରେ । ଆଦର୍ଶ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଜୀବନ୍ତ ହୁଏ । ସଂକ୍ରମଣରେ ସହାୟକ ହୁଏ ।

ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚରେ । ଶିକ୍ଷାପଦ୍ଧତିର ସର୍ବୋର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ । ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସେ କେବଳ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କର ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ସମାଜର ନମସ୍ୟ । ଜଣେ ମନୀଷୀ ଏହି ଭାବନାକୁ ସ୍ୱୀୟ ବାଣୀରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ତାହା ହେଉଛି, "ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମପାଇଁ ପିତାମାତାଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ, କିନ୍ତୁ ମୋର ଜୀବନପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ ।" ଗୁରୁ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି । ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରି ନ ଥାଇପାରେ । ଉପକରଣ ନ ଥାଉ । ଆଡ଼ମ୍ବର ଦୂରେଇ ଯାଉ । ସେ ହିଁ ସବୁ । ଗୁରୁଙ୍କର ମାତ୍ର ପଦଟିଏ କଥା ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର କୋଟିକୋଟି ପ୍ରାଣରେ କୋଟିକୋଟି ରୂପରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୁଏ ।

ଏ ତ ହେଲା ଗୋଟିଏ ଦିଗ । କାହାପାଇଁ ଗୁରୁ ? ସେ କାହାର ? ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କ କାହା ସହିତ ? ସତ୍ୟପ୍ରତି ସମର୍ପଣ ଓ ଜ୍ଞାନ ଦାନରେ ନିଷ୍ଠା ଯୋଗୁଁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କର ଜ୍ଞାନପିପାସା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ । କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥ ହେଉଛନ୍ତି ଶିଷ୍ୟ । ସେ ଶ୍ରଦ୍ଧାବାନ୍ ହେବେ । ସେ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ କରିବେ । ସେ ଅନୁରାଗୀ ହେବେ । ଏହା ଫଳରେ ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ମୂଳମନ୍ତ୍ର, 'ତେଜସ୍ୱିନାବଧୀତମସ୍ତୁ' କାର୍ଯ୍ୟତଃ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଗୁରୁ ହେବେ 'ଶିଷ୍ୟପରାୟଣ' ଓ ଶିଷ୍ୟ ହେବେ 'ଗୁରୁପରାୟଣ' । ଉଭୟ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ବିଦ୍ୟାପରାୟଣ ହେବେ । ସେମାନଙ୍କ ବିଦ୍ୟା ସେବାପରାୟଣ ହେବ । ଏଥିରେ ଗୁରୁ, ଶିଷ୍ୟ, ସମାଜ ଓ ଅଭିଭାବକ ଜଡ଼ିତ ହେବେ ।

ଦୁଃଖର କଥା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମର ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ସଂପର୍କ ଏପ୍ରକାର ନୁହେଁ । ସଂପର୍କ ନିବିଡ଼ ନ ହୋଇ ଅନେକ ସ୍ଥଳରେ କଳୁଷିତ ହୋଇଯାଉଛି । କୁତ୍ସା ଓ କଳଙ୍କ ଆରୋପ କରାଯାଉଛି । ସନ୍ଦେହ ଓ ଶଙ୍କା ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଭେଦ ଓ ବ୍ୟବଧାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ଓ ଶିକ୍ଷାୟତନର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଏହା ଫଳରେ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରତିଭା ଓ ଜାତୀୟ ନୈପୁଣ୍ୟର ବିକାଶ ହେଉନାହିଁ । ସମ୍ବଳର ସମୁଚିତ ଉପଯୋଗ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଣ୍ଡ ହୋଇଯାଉଛି । ଶିକ୍ଷାଳୟ ସମାଜଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି । ଶ୍ରଦ୍ଧାର ବୃଦ୍ଧି ପରିବର୍ତ୍ତେ ଜୀବନ, ସମୟ, ଶକ୍ତି ଓ ଅର୍ଥ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ହିଁ ସାର ହୋଇ ଯାଉଛି । ଶିକ୍ଷାୟତନ ସାଧନାର ପୀଠ ନ ହୋଇ ସଂଘର୍ଷ ଓ ସଂଗ୍ରାମର କ୍ଷେତ୍ର ହୋଇଯାଉଛି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତିର ସଞ୍ଚାର ଘଟିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅସୁର ଶକ୍ତିର ତାଣ୍ଡବଲୀଳା ସଂଗଠିତ ହେଉଛି । ସହଯୋଗ ସୂତ୍ରର ସମ୍ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମ ଆଦୌ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ବରଂ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ଅହେତୁକ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା ଚାଲିଛି । ଆମ ଶିକ୍ଷା ଏକ ଗଣପ୍ରକ୍ରିୟା ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଏହା ଫଳରେ ଯେଉଁ ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଲୋକ ଶିକ୍ଷାର ସୁବିଧା ଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଏହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରଗତ କରି ପକାଉଛନ୍ତି । ପରିବର୍ତ୍ତନର ସକଳ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ପାଣି ଫୋଟକା ପରି ମିଳେଇ ଯାଉଛି ।

ଆମ ଶିକ୍ଷା ବିଶେଷ ଭାବରେ ପୁସ୍ତକ-କୈନ୍ଦ୍ରିକ । ମୁଖସ୍ଥୀକରଣ ଖୁବ୍ ଗୌରବ ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଏହା ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟର ସୁସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ପରିପନ୍ଥୀ । ବରଂ ଗୁରୁଙ୍କର ସ୍ୱୀକୃତି ଅନାବଶ୍ୟକ ମନେହୁଏ । କାମର ଜଗତ ଓ ପାଠର ଜଗତ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ବଢ଼ିବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ସମାଜଠାରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଓ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଶିକ୍ଷାୟତନର ସୌଧ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଉଛି । ଏପରି ସ୍ଥଳରେ ଅନର୍ଗଳ ବଖାଣିବା ଓ ବକ୍ତୃତା ଦେବା ଗୁରୁଙ୍କର ପରମ ଧର୍ମ ହୋଇଛି । ଛାତ୍ରମାନେ ଏହାକୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଦୂରରୁ ଶୁଣୁଛନ୍ତି । ସେତିକିରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ହେବାର ଯୋଗ୍ୟତା ମିଳିପାରୁଛି । ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଗୁରୁଙ୍କର ସମୀପ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । କରି ଦେଖାଇ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ନାହିଁ । ପରସ୍ପରର ଜୀବନକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାର ସଚେତନତା ଆସିବ କାହିଁକି ? ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ସାଧାରଣ ଜୀବନରେ ଐକ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ବିଚାରକୁ ଆଚରଣରେ ଫଳେଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ପ୍ରଣାଳୀ, ପରୀକ୍ଷା ଓ ପ୍ରଶାସନ ଆଦି ସକଳ କ୍ଷେତ୍ର ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ନିକଟ ସଂପର୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାରେ ସହାୟକ ହେଉ ନାହିଁ । ଛୋଟ ବଡ଼ ସବୁ କାମରେ ରାଜନୀତିର କଳୁଷିତ ଅନୁପ୍ରବେଶ ଏକ ପ୍ରଧାନ ଅନ୍ତରାୟ ହୋଇଅଛି । ଶିକ୍ଷା ଏକ ସହଯୋଗୀ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ - ଏହା ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ପ୍ରତିଭାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରକାଶ କ୍ୱଚିତ୍ ଦେଖାଯାଉଛି । କାଗଜପତ୍ରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, କିନ୍ତୁ କାମରେ କାହିଁ ?

ଅତଏବ ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟର ସୁସ୍ଥ ସଂପର୍କ କେବଳ ଗୁରୁକୁଳ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଗୌରବାବହ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ନୁହେଁ, ଏହା ଆଜିର ଆବଶ୍ୟକତା । ଶିକ୍ଷା ଏକ ଗଣଆନ୍ଦୋଳନରେ ପରିଣତ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଏହା ସାମାଜିକ ଓ ଆର୍ଥନୀତିକ ବିକାଶର ଅଙ୍ଗ ଓ ସାଧନ ଅଟେ । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ସାମାଜିକ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଶିକ୍ଷାର ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହିବା ଉଚିତ । ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ସମାଜସେବା ଏହାର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗ ହେବ । ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନରେ ଶ୍ରେଣୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଓ ବହିର୍ଭୂତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟା ଓ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସହିତ ସଂପର୍କୀକୃତ ହେବ । ଏବେ ସମାଜସେବା ଶିବିରଦ୍ୱାରା କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ରୀତିରେ ଶିକ୍ଷାୟତନର ଅଙ୍ଗୀଭୂତ ହେବ । ତଦ୍ୱାରା ଏବକାର ମାମୁଲି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଚିତ୍ତାକର୍ଷକ ଓ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ । ଏହା ଫଳରେ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଗତିଶୀଳ ହେବ । ଶିକ୍ଷାୟତନର ସମସ୍ତ ସମୟ ଯଦି କେତେଖଣ୍ଡ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକକୁ ବାରମ୍ବାର ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବାରେ ଆବଦ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ ସମସାମୟିକ ସମାଜ ପ୍ରତି ଏହା ଅର୍ଥହୀନ ହୋଇପଡ଼ିବ ।

ଏବେ ସମାଜରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଚାଲିଛି । ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ ଜୀବନ ନିରନ୍ତର ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଅଛି । ଉତ୍ପାଦନର କୌଶଳ ଏକ ନୂତନ ଦିଗରେ ବିକାଶ ଲାଭ କରୁଛି । ଜ୍ଞାନର ପରିସୀମା କ୍ଷିପ୍ରତର ଗତିରେ ବିସ୍ତାରିତ ହେଉଅଛି । ସଂସ୍କୃତିର ସ୍ୱରୂପ ସମୃଦ୍ଧ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ସେପରି ସ୍ଥଳରେ ଶିକ୍ଷାୟତନ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ମାଧ୍ୟମ ହେବ । ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ-ଅଭିଭାବକଙ୍କ ସମ୍ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନିଆଯିବ । ବଡ଼ବଡ଼ ଶିକ୍ଷାୟତନର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରେଣୀ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଦଶ ଜଣ ବା ପନ୍ଦର ଜଣ କରି ଦଳ ଗଠନ କରାଯିବ ଓ ଜଣେଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଏମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱରେ ରହି କାମ କରିବେ । ଶିକ୍ଷା ଓ ବୃତ୍ତିଗତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା, ବିଶେଷକରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଅନୁଷ୍ଠାନର ଅଙ୍ଗ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଗୁରୁ-ଅଭିଭାବକ ସମିତି ଗଠନ କରାଯିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ କରାଯାଇପାରିବ । ଶିକ୍ଷାର ଉନ୍ନତି ଓ ସଂସ୍କାର ବିଧାନ କରାଯାଇପାରିବ । ପରିବାରକୁ ଶିକ୍ଷା ସହାୟକ କରି ଏହା ଶିକ୍ଷାଳୟର ଯେପରି ସହଯୋଗୀ ହେବ ସେହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ରହିବ । ପରିଶେଷରେ ଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସାଧିତ ହୋଇପାରିବ ।

ବିଜ୍ଞାନ ଓ କାରିଗରି ବିଦ୍ୟାର ନାହିଁ ନଥିବା ବିକାଶର ପ୍ରସାର ଓ ପ୍ରଭାବ ବଢୁଛି । ଏହା ଫଳରେ ରେଡ଼ିଓ, ଟେଲିଭିଜନ, ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଆଦି ଗଣମାଧ୍ୟମର ବିକାଶ ହୋଇଛି । ଆନନ୍ଦ ଓ ଆମୋଦ ଦେବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ସେସବୁ ଶିକ୍ଷାର ଏକ ଅଭିନବ ଉତ୍ସ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ତେଣୁ ସେ ବେଳ ପରି ଏ ବେଳରେ ଗୁରୁ ଆଉ ଜ୍ଞାନଦାନର ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରି ଜ୍ଞାନାର୍ଜନର ଏକମାତ୍ର ପରିସର ହୋଇ ରହି ନାହିଁ । ଏପରି ସ୍ଥଳରେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟର ସମ୍ପର୍କ ନିୟାମକ ଓ ପ୍ରାଧିକାର-ଭିତ୍ତିକ ନ ହୋଇ ସହାୟକ, ସହଯୋଗୀ ଓ ଉତ୍ସାହପ୍ରଦ ହେବା ଉଚିତ ।

ଶିକ୍ଷାଳୟ ଏକ ପରମ୍ପରାଗତ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ପରିଣତ ନ ହୋଇ ଏକ ସାମାଜିକ ଗବେଷଣାଗାର ହେବ । ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ହେବେ ସାମାଜିକ ଇଞ୍ଜିନିୟର । ଚିରାଚରିତ ଓ ଚିରନ୍ତନ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯିବ । ସମାଜର ସୁରକ୍ଷା ଓ ନୂତନ ସମାଜର ସୃଷ୍ଟି – ଏହି ଉଭୟ ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।

ପାଠ୍ୟତାଲିକା, ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଓ ପରୀକ୍ଷାର ଦାସ ନ ହୋଇ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ଏକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପରିବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ସାମାଜିକ ସମସ୍ୟାର ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯିବ । ସେସବୁର ସମାଧାନପାଇଁ ଚିନ୍ତା ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟର ସଂଚାର କରାଯାଇପାରିବ । ସମୀପସ୍ଥ ପରିବେଶର ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ରହିବ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ଶିକ୍ଷାର ପୁନର୍ଗଠନରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିବେ ।

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ COMPETITIVE BOOKS ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT All Books With Solutions OBS

ସୂଚନା :

ଗୁରୁକୁଳ – ପ୍ରାଚୀନ ସମୟର ଶିକ୍ଷାଳୟ । ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ଜଣେ ଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଥାଇ ଶିଷ୍ୟମାନେ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ ।

କାଳାତୀତ – ଯାହା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହି ନ ଥାଏ ।

ଇତିବୃତ୍ତ – ଇତିହାସ, ପ୍ରାଚୀନ କଥା

ଉନ୍ମୁଖ – ଉତ୍ସୁକ, ତତ୍ପର, ଆଗ୍ରହୀ

ପରିପନ୍ଥୀ – ବିରୋଧୀ, ବିପକ୍ଷ, ପ୍ରତିରୋଧକ

ଘାତକ - ହତ୍ୟାକାରୀ

ଚିରନ୍ତନ - ସ୍ଥାୟୀ, ଯାହା ସବୁ ସମୟରେ ଥାଏ

ଜାଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ - ଅତି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ

ବିରହିତ - ବିହୀନ, ବିଯୁକ୍ତ

ମୂଲ୍ୟବୋଧ - କୌଣସି ବସ୍ତୁ ବା ଚିନ୍ତାଧାରାର ଗୁଣକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିବା ହେତୁ ତା ଉପରେ ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସ ସ୍ଥାପନ ।

ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ - ଯାହାକୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିହୁଏ ନାହିଁ

ନିୟାମକ - ଯେ ନିୟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରେ, ପରିଚାଳକ

ମୁଷ୍ଟିମେୟ - ଅଳ୍ପସଂଖ୍ୟକ, ଗୋଟିଏ ମୁଠା ଭିତରେ ମାପି ହେଉଥିବା ଭଳି ପରିମାଣ

ସଂସ୍କୃତି - ଲୋକଚଳଣି (ଭାଷା, ରୁଚି, ନୀତି, ଖାଦ୍ୟପେୟ, ବେଶଭୂଷା, କଳା, ଭାସ୍କର୍ଯ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ସଂସ୍କୃତିର ଅନ୍ତର୍ଗତ)

"ଅତୀତକୁ ଉଦ୍‌ବୋଧଇ ବୃଥା ଭାଳି ଭାଳି" - ଅତୀତର ପ୍ରାପ୍ତି ଓ ସୁଖସଂପଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାଳିହେବା, ଏହି ଅଂଶଟି ମଧୁସୂଦନ ରାଓଙ୍କ ବିଖ୍ୟାତ କବିତା 'ଜୀବନଚିନ୍ତା'ର ଏକ ଧାଡ଼ି ।

ଶିଷ୍ୟାତ୍ ଇଚ୍ଛେତ୍ ପରାଜୟମ୍ - ଶିଷ୍ୟଠାରୁ ଗୁରୁ ନିଜର ପରାଜୟ ଇଚ୍ଛା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ହେଉଛି ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ଗୁରୁର ଅଭିଳାଷ ।

ତେଜସ୍ୱିନାବଧୀତମସ୍ତୁ - (ନୌ ଅଧୀତମ୍ ତେଜସ୍ୱି ଅସ୍ତୁ) ଆମ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଇଥିବା ବିଦ୍ୟା ତେଜୋମୟୀ ହେଉ । ଏହା ହେଉଛି 'କଠୋପନିଷଦ୍' ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶାନ୍ତି ପାଠର ଏକ ଅଂଶ । ପୁରାକାଳରେ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ଶାନ୍ତିପାଠ କରିବା ସମୟରେ ମିଳିତ ଭାବରେ ଏହି ବାଣୀ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଥିଲେ ।

COMPETITIVE BOOKS
Odisha Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

ଆସ, ଜାଣିବା କେତୋଟି ନୂତନ ଶବ୍ଦ

ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ, ବିଭୋର, ମର୍ମାନ୍ତିକ, ଅଭେଦତ୍ୱ ସୌଧ, ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ, ବଖାଣ, ମନୀଷୀ, ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ, କୁତ୍ସା, ନୈପୁଣ୍ୟ, ପ୍ରାଧିକାର ।

ଅଭ୍ୟାସକାର୍ଯ୍ୟ

(୧) ଆସ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ।

(କ) କେଉଁ ଭାବନାଟି ପୁରାଣ ଯୁଗରେ ଗୁରୁକୁଳ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରାଣସ୍ୱରୂପ ଥିଲା ?

(ଖ) ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସଂପର୍କ ଆଜି କିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ?

(ଗ) ମୂଳ ପ୍ରକୃତି କେଉଁ ଦୁଇଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତୁଟ ରହିଛି ?

(ଘ) ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ କାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଏ ?

(ଙ) ପୁସ୍ତକକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

(୨) ଆସ, ତଳଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦୁଇ ବା ତିନୋଟି ବାକ୍ୟରେ ଲେଖିବା ।

(କ) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଚିରନ୍ତନ - ଏପରି କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

(ଖ) 'ଗୋଟିଏ ଦୀପ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୀପକୁ ଜାଳିବାର' ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

(ଗ) 'ଗୁରୁଙ୍କର ଜୀବନ ଜୀବନ୍ତ ହୁଏ' କହିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

(ଘ) 'ତେଜସ୍ୱିନାବାଧୀତମସ୍ତୁ' ଉକ୍ତିରୁ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ ଜଣାପଡୁଛି ?

(ଙ) ଶିକ୍ଷାର ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ?

(ଚ) ଏବେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟର ସଂପର୍କ କିପରି ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ଲେଖକ କହିଛନ୍ତି ?

(୩) ଆସ, ସରଳ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଲେଖିବା ।

(କ) ଏକଥା ସତ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଦେଶର ଗୌରବ, ସେ ଦେଶର ଲୋକ ଚରିତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଦେଶ ବଳୀୟାନ ହୁଏ ।

(ଖ) "ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମପାଇଁ ପିତାମାତାଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ, କିନ୍ତୁ ମୋର ଜୀବନପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ ।

(ଗ) ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ହେବେ ସାମାଜିକ ଇଞ୍ଜିନିୟର ।

(୪) ତଳଲିଖିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦଟିକୁ ଉତ୍ତର ଭାବି ସେଥିରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ତିଆରି କରିବା ।

ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚରେ । ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିର ସର୍ବୋର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ । ଯୁଗେଯୁଗେ ସେ କେବଳ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କର ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ସମାଜର ନମସ୍ୟ, ଜଣେ ମନୀଷୀ ଏହି ଭାବନାକୁ ସ୍ୱୀୟ ବାଣୀରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ତାହା ହେଉଛି, "ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମପାଇଁ ପିତାମାତାଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ, କିନ୍ତୁ ମୋର ଜୀବନ ପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ" । ଗୁରୁ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି । ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରି ନ ଥାଇପାରେ । ଉପକରଣ ନ ଥାଉ ଆଡ଼ମ୍ବର ଦୂରେଇ ଯାଉ । ସେ ହିଁ ସବୁ । ଗୁରୁଙ୍କର ମାତ୍ର ପଦଟିଏ କଥା ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର କୋଟିକୋଟି ପ୍ରାଣରେ କୋଟିକୋଟି ରୂପରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୁଏ ।

(୫) 'ରୂପାନ୍ତର' ଶବ୍ଦଟିର ଅର୍ଥ 'ରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ' ବା 'ଅନ୍ୟରୂପ' । 'ରୂପାନ୍ତର' ଶବ୍ଦ ପରି ଆଉ ଚାରୋଟି ଶବ୍ଦ ଲେଖିବା ଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

-----------, -----------, -----------, -----------

(୬) ଆସ, କୋଠରିରୁ ଅକ୍ଷର ନେଇ ଶବ୍ଦ ଗଢ଼ିବା

ଅ	ବି	ବ	ଖ୍ୟା	ଣ
ସୌ	ପ୍ରା	ଭୋ	ନୈ	ସ୍ୱା
ଧ	ର	ସ	ର	ଧ୍ୟା
କୁ	ପୁ	ଦ୍ଧି	ଙ୍ଗି	ୟ
ଣ୍ୟ	ସ୍ଥା	ମ	ନ୍ତ	କ

(୭) ଆରମ୍ଭରେ 'ଅ' ଅକ୍ଷର ଯୋଗକରି ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଶବ୍ଦ ଲେଖିବା

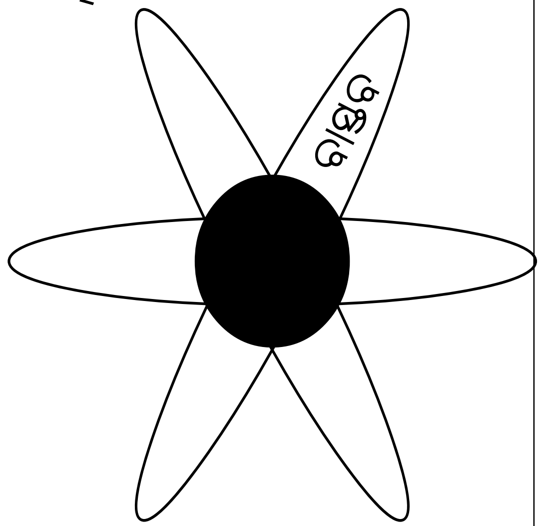

ନୂତନ ଶବ୍ଦ ଏଠାରେ ଲେଖିବା

୧. ____________

୨. ____________

୩. ____________

୪. ____________

୫. ____________

ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ବାକ୍ୟ ଗଠନକରି ଲେଖିବା

୧. ____

୨. ____

୩. ____

୪. ____

୫. ____

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ
COMPETITIVE BOOKS
ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

(୮) କୋଠରି ଭିତରେ ଥିବା ଶବ୍ଦରେ ଇକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଆସ ମୂଳ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖିବା ।

-------- + ଇକ = ସାମାଜିକ

-------- + ଇକ = ଆର୍ଥନୀତିକ

-------- + ଇକ = ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ

ସାମାଜିକ
ଆର୍ଥନୀତିକ
ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ

(୯) ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ 'ବିଶେଷ୍ୟ' ଓ 'ବିଶେଷଣ' ପଦ ମିଶିକରି ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ଅଲଗା କରି ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

ଜାଗ୍ରତ, ଶାସନ, ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ, ଗୌରବ, ଅନୁରାଗୀ, ସମାଜ, ବିଭେଦ, ବ୍ୟବଧାନ, ଉପଯୋଗ, ପରିବର୍ତ୍ତନ

[ ] ____________________________

[ ] ____________________________

(୧୦) ତଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧାଡ଼ିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଭିନ୍ନଜାତୀୟଶବ୍ଦ ରହିଛି ।
ସେହି ଶବ୍ଦଟିକୁ ବାଛି କୋଠରି ମଧ୍ୟରେ ଲେଖିବା ।

(କ) ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ, ବାଷ୍ପରୁଦ୍ଧ, ଅବରୁଦ୍ଧ, ବାକ୍‌ରୁଦ୍ଧ

(ଖ) ଦୃଷ୍ଟିପାତ, ବୃଷ୍ଟିପାତ, ଉଲ୍‌କାପାତ, ଅନୁପାତ

(୧୧) ଆସ, ତଳଲିଖିତ ଶବ୍ଦରୁ ନାମଧାତୁ କ୍ରିୟା ଗଠନ କରିବା ।

ଯେପରି ମନ - ମନେଇବା ହୁଏ

ସେହିପରି କ'ଣ ହେବ ?

ଦୂର -

ଫେଣ -

ଫଳ -

ଛୋଟ -

ଶୀତଳ -

COMPETITIVE BOOKS (ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT All Books With Solutions OBS

(୧୨) ଯାହାର ରୂପାନ୍ତର ଘଟି ନ ଥାଏ ତାହାକୁ ଭିନ୍ନ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା କାମକୁ କୁହାଯାଏ 'ରୂପାନ୍ତରୀକରଣ' । ସେହିପରି -

(କ) ବନ ନ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ବନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା।

(ଖ) ବାଷ୍ପ ହୋଇ ନ ଥିବା ପଦାର୍ଥକୁ ବାଷ୍ପରେ ପରିଣତ କରିବା ।

(ଗ) ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ନଥିବା ବସ୍ତୁକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା।

(ଘ) ଭାଗଭାଗ ହୋଇ ନ ଥିବା ପଦାର୍ଥକୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ପରିଣତ କରିବା ।

(୧୩) ଯାହାକୁ ବିଚ୍ଛେଦ କରିହେବ ନାହିଁ ତାହାକୁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ କୁହାଯାଏ 'ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ' । ସେହିପରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉକ୍ତିକୁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଲେଖିବା।

(କ) ଯାହାକୁ ଭାଗଭାଗ କରିହେବ ନାହିଁ ।

(ଖ) ଯାହାକୁ କାଟି ହେବ ନାହିଁ ।

(ଗ) ଯାହାକୁ ଭେଦ କରି ହେବ ନାହିଁ ।

(ଘ) ଯାହାକୁ ଛେଦନ କରିହେବ ନାହିଁ ।

(୧୪) ଭୁଲଥିବା ଶବ୍ଦକୁ ଠିକ୍ କରି ଲେଖିବା।

ଗୁରୁକୂଳ -	------------	ପରିସିମା -	------------
ମନୀଷି -	------------	କର୍ପୁର -	------------
ନୈପୂଣ୍ୟ -	------------	କାଳାତିତ -	------------
ପ୍ରାଧୀକାର -	------------	ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା -	------------

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ
COMPETITIVE BOOKS
(ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

ତୁମପାଇଁ କାମ :

(କ) ଆସ ପ୍ରବନ୍ଧର ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଜଣ ଜଣ କରି ଶ୍ରେଣୀରେ ଉଚ୍ଚପଠନ କରିବା ।

(ଖ) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ଆସ ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଦୁଇଜଣ ଗୁରୁଭକ୍ତ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ କାହାଣୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଓ ଖାତାରେ ଲେଖିବା ।

(ଗ) ନିଜ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହିତ ଥିବା ତୁମର ସଂପର୍କକୁ ଆଧାର କରି ଗୋଟିଏ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଲେଖିବା ।

***

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକସ୍ଥ ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟର ଉତ୍ତର

୧ । ଆସ, କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା :

(କ) କେଉଁ ଭାବନାଟି ପୁରାଣ ଯୁଗରେ ଗୁରୁକୁଳ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରାଣସ୍ୱରୂପ ଥିଲା ?

ଉ– *"ଗୁରୁଙ୍କୁ ନମଣିବ ନର, ଗୁରୁହିଁ ସାକ୍ଷାତ୍ ଈଶ୍ୱର ।"* ଏହି ଭାବନାଟି ପୁରାଣଯୁଗରେ ଗୁରୁକୁଳ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରାଣ ସ୍ୱରୂପ ଥିଲା ।

COMPETITIVE
ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

(ଖ) ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ଆଜି କିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି ?

ଉ– ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟର ସମ୍ପର୍କ ଆଜି ବଦଳି ଯାଇଛି । ଗୁରୁର ଗୁରୁ ପଦବାଚ୍ୟ ହେବାର ବାସନା ନାହିଁ ଏବଂ ଶିଷ୍ୟ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ଓ ବିପ୍ଳବୀ ହୋଇଛି ।

(ଗ) ମୂଳ ପ୍ରକୃତି କେଉଁ ଦୁଇଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତୁଟ ରହିଛି ?

ଉ– ମୂଳ ପ୍ରକୃତି ଦୁଇଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତୁଟ ରହିଛି, ତାହା ହେଉଛି ସମ୍ପର୍କରେ ଅଭେଦତ୍ୱ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେ ଗୁରୁ ସେ ଶିଷ୍ୟ ଓ ଯେ ଶିଷ୍ୟ ସେ ଗୁରୁ ।

(ଘ) ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ କାହାକୁ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଏ ?

ଉ– ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିଷ୍ୟକୁ କେନ୍ଦ୍ରସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଏ ।

(ଙ) ପୁସ୍ତକ କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ?

ଉ– ପୁସ୍ତକ କୈନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ମୁଖସ୍ଥୀକରଣଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ହାସଲ କରିବା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଓ ଅଭିଭାବକ ନିଜକୁ ଶ୍ରେୟ ମନେକରିବ । ପୁସ୍ତକ ବିଦ୍ୟା ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ ବିଷୟ ପ୍ରତି ଉଦାସୀନ ହେବା ।

୨। **ଆସ, ତଳଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦୁଇ ବା ତିନୋଟି ବାକ୍ୟରେ ଲେଖିବା ।**

(କ) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଚିରନ୍ତନ – ଏପରି କାହିଁକି କୁହାଯାଇଛି ?

ଉ– ଶିକ୍ଷକ ଜୀବନ ବ୍ୟାପୀ କୋଟି କୋଟି ପ୍ରାଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବାରୁ, ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ଅନନ୍ତ, କାଳଜୟୀ ଓ ଅସରନ୍ତି । ଏହା କାଳାତୀତ ଓ କାଳଲିପିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ତେଣୁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଶିକ୍ଷାକୁ ଚିରନ୍ତନ କୁହାଯାଇଛି ।

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ
COMPETITIVE BOOKS
ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
UBS

(ଖ) 'ଗୋଟିଏ ଦୀପ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୀପକୁ ଜାଳିବାର' ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ ?

ଉ– ଗୋଟିଏ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଦୀପରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୀପ ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହୋଇଥାଏ । ମାତ୍ର ମୂଳ ଦୀପର ଜ୍ୟୋତି କ୍ଷୀଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଚିରନ୍ତନ ଯାହା କାଳାତୀତ ଓ କାଳଲିପିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ପଠନ ଓ ପାଠନର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ସାଧନା ଶିକ୍ଷାର ଇତିହାସକୁ ମହିମାନ୍ୱିତ କରିଥାଏ ।

(ଗ) 'ଗୁରୁଙ୍କର ଜୀବନ ଜୀବନ୍ତ ହୁଏ' କହିବାର କାରଣ କ'ଣ ?

ଉ– ପଠନ ଓ ପାଠନର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ସାଧନା ଶିକ୍ଷାକୁ ମହିମାନ୍ୱିତ କରେ । ପ୍ରଭାବକାରୀ ପ୍ରାଣର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଗୁରୁଜୀବନକୁ ଗରୀୟାନ୍ କରେ । କେବଳ ଏହି ଆଦର୍ଶଦ୍ୱାରା ଗୁରୁର ଜୀବନ ଧନ୍ୟ ହୁଏ ଓ ଶିକ୍ଷାପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂକ୍ରମଣରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିବାରୁ, ଗୁରୁଙ୍କର ଜୀବନ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

(ଘ) 'ତେଜସ୍ୱିନାବାଧୀତମସ୍ତୁ' ଉକ୍ତିରୁ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ କ'ଣ ଜଣାପଡୁଛି ?

ଉ– ଏହା 'କଠୋପନିଷଦ୍' ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶାନ୍ତିପାଠର ଏକ ଅଂଶ । ଯାହାର ଅର୍ଥ ଆମ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଉଥିବା ବିଦ୍ୟା ତେଜୋମୟୀ ହେଉ । ଏହି ଉକ୍ତିରୁ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ନିବିଡ଼ତା ରହିଥିବା ଜଣାପଡୁଛି ।

(ଙ) ଶିକ୍ଷାର ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କ'ଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ?

ଉ– ପୁସ୍ତକକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଶିକ୍ଷା ସମ୍ପ୍ରତି ଯୋଗ୍ୟତାର ମାପକାଠିଭାବେ ଗୃହୀତ ହେବା ଫଳରେ ଏହା ସାମାଜିକ ଲକ୍ଷ୍ୟଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଉଛି । ଶିକ୍ଷା ସାମାଜିକ ତଥା ଆର୍ଥନୀତିକ ବିକାଶର ଅଙ୍ଗଭାବେ ପରିଗଣିତ ହେଲେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣରେ ସଫଳ ହେବ । ସୁତରାଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ଶିକ୍ଷା ସମାଜ ସେବାର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଙ୍ଗଭାବେ ଗୃହୀତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଚ) ଏବେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟର ସମ୍ପର୍କ କିପରି ହେବା ଉଚିତ ବୋଲି ଲେଖକ କହିଛନ୍ତି ?

ଉ– ସମ୍ପ୍ରତି ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ପ୍ରାଧିକାରଭିତ୍ତିକ ନ ହୋଇ, ସହଯୋଗୀ ଓ ଉତ୍ସାହପ୍ରଦ ହେବା ଉଚିତ । ଉଭୟ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ପାଠ୍ୟତାଲିକା, ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ଓ ପରୀକ୍ଷାର ଦାସ ନହୋଇ ଏକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପରିବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର

ସୁଯୋଗ ଲାଭ କଲେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହେବ । ଶିକ୍ଷାଳୟ ପାରମ୍ପରିକ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଏକ ସାମାଜିକ ଗବେଷଣାଗାରରେ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ଉଭୟ ଯନ୍ତୀଭାବେ ପରସ୍ପର ସହଯୋଗୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ବୋଲି ଲେଖକ କହିଛନ୍ତି ।

୩ । ଆସ, ସରଳ ଭାଷାରେ ବୁଝାଇ ଲେଖିବା ।

(କ) ଏକଥା ସତ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଦେଶର ଗୌରବ, ସେ ଦେଶର ଲୋକ ଚରିତ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତଦ୍ଦ୍ୱାରା ଦେଶ ବଳୀୟାନେ ହୁଏ ।

ଉ– *''ଏକଥା ସତ୍ୟ .... ବଳୀୟାନ୍ ହୁଏ ।''*

ଶଂସିତ ଗଦ୍ୟାଂଶଟି ପ୍ରଫେସର ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ନାଥଙ୍କ ରଚିତ *'ଜୀବନ ଶିକ୍ଷା'* ପୁସ୍ତକରୁ *'ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ'* ଶୀର୍ଷକ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ଆନୀତ । ଏଠାରେ ଲେଖକ ଲୋକ ଚରିତ୍ର କିପରି ଦେଶର ଗୌରବ ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟକ ହୁଏ ତାହା ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଛନ୍ତି ।

ସମ୍ପ୍ରତି ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ଯେପରିଭାବେ କଳୁଷିତ ହୋଇପଡ଼ିଛି ତାହାର କାରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଶିକ୍ଷାର କେତୋଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ ପ୍ରତି ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଛନ୍ତି । ଆଜିକାଲି ଶିକ୍ଷକ ଗୁରୁଭାବେ ପରିଚିତ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁନାହାନ୍ତି । ଶିଷ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଆଜି ଶାସନ ବିରୋଧରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ଓ ବିପ୍ଳବୀ ହୋଇଉଠିଛି । କାଳର କରାଳ ଗତିରେ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଅବକ୍ଷୟ ଘଟିଛି । ସମାଜରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ସ୍ଖଳନ ଓ ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଏଥିପାଇଁ ବହୁଭାବେ ଦାୟୀ । ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଦ୍ୱାରା ସାମାଜିକ ଜୀବନ ବହୁଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଅଛି । ସମାଜରେ ନୈତିକତା ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତା କ୍ରମଶଃ ବିଲୁପ୍ତ ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ଯଦ୍ଦ୍ୱାରା ଦେଶର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରା ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଉଠୁଛି । ଲୋକ ଚରିତ୍ର ଉପରେ ଦେଶ ଓ ଜାତିର ସମୃଦ୍ଧି ଓ ସୁନାମ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । ଏହା ଦେଶକୁ ବଳୀୟାନ୍ କରେ । ଲୋକ ଚରିତ୍ର କ୍ରମେ ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇ ସ୍ୱାର୍ଥସର୍ବସ୍ୱ ଓ ଆତ୍ମକୈନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇଉଠୁଛି । ଏହା ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପକାଉଛି । ଜୀବନ ସୌଧର ମୂଳଭିତ୍ତି ଶିକ୍ଷାଳୟରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଜାତିର ଜୟଗାଥାର ମୂଳପିଣ୍ଡ ହେଉଛି ଜୀବନ । କେବଳ ଲୋକ ଚରିତ୍ର ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ହିଁ ଦେଶ ଓ ଜାତିର ଗୌରବ ବୃଦ୍ଧି ହେବା ସମ୍ଭବ ।

(ଖ) ''ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମ ପାଇଁ ପିତାମାତାଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ, କିନ୍ତୁ ମୋର ଜୀବନପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ ।

ଉ– *''ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମ .... ସମୀପରେ ଋଣୀ ।''*

ଶଂସିତ ଗଦ୍ୟାଂଶଟି ପ୍ରଫେସର ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ନାଥଙ୍କ ରଚିତ *'ଜୀବନ ଶିକ୍ଷା'* ପୁସ୍ତକରୁ ସଂଗୃହୀତ *'ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ'* ଶୀର୍ଷକ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ଆନୀତ । ଏଠାରେ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଜନୈକ ଗୁରୁପରାୟଣ ମହାମନୀଷୀଙ୍କ ମହନୀୟ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଉପରେ ଆଲୋକପାତ କରିଛନ୍ତି ।

ପିତାମାତା ଆମକୁ ଜନ୍ମ ଦିଅନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ତାଙ୍କଠାରେ କୃତଜ୍ଞ । ସଂସାରକୁ ଆଣିବାରେ ତାଙ୍କର ଅବଦାନ ପାଇଁ ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଋଣୀ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ପରି ମଣିଷଟିଏ ଗଢ଼ିବାରେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଅନସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ । ଜୀବନ ଗଠନରେ ଗୁରୁଙ୍କ ବିରଳ ଆତ୍ମତ୍ୟାଗ ଶିଷ୍ୟ ଜୀବନକୁ ଧନ୍ୟ କରେ । ଶିଷ୍ୟକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଦାନ କରି ସମାଜ ପାଇଁ ଜଣେ ଉପଯୋଗୀ ନାଗରିକ ଭାବେ ଗଢ଼ିଥାଆନ୍ତି ଗୁରୁ । ଜୀବନକୁ ସତ୍ୟ-ଶିବ-ସୁନ୍ଦର କରିବାରେ ଗୁରୁଙ୍କ ଅବଦାନର ମହତ୍ତ୍ୱ ଯେ ଅପରିସୀମ ଏହା ଶିଷ୍ୟ ଆଜୀବନ ଅନୁଭବ କରିଥାଏ । ଗୁରୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କଥା ଶିଷ୍ୟର ଜୀବନକୁ ମହିମାବନ୍ତ କରେ । ଗୁରୁଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦୀପର ଶିଖାଦ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟର ଜୀବନଦୀପ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ହୋଇ ତା' ଅନ୍ତରର ଅଜ୍ଞାନ ଅନ୍ଧକାର ଦୂର କରିଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଆଲୋକର ଦୀପ୍ତି ଆଜୀବନ ଜାଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ ରହିଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କଠାରେ ଚିରକୃତଜ୍ଞ ଜଣେ ମହାମନୀଷୀ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠରେ ଏହି ମହାନ୍ ବାଣୀ ପ୍ରକାଶ କରି ନିଜ ଗୁରୁଙ୍କ ଯଶଗାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଉ– ଉକ୍ତ ଗଦ୍ୟାଂଶଟି ପ୍ରଫେସର ଶତ୍ରୁଘ୍ନ ନାଥଙ୍କ ରଚିତ 'ଜୀବନ ଶିକ୍ଷା' ପୁସ୍ତକରୁ ସଂଗୃହୀତ 'ଗୁରୁ-ଶିଷ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ' ଶୀର୍ଷକ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ଗୃହିତ ।

ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଶିକ୍ଷାଳୟକୁ ପାରମ୍ପରିକ ଭୂମିକା ତ୍ୟାଗ କରି ଏକ ସାମାଜିକ ଗବେଷଣାଗାରର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ଉଭୟେ ଯନ୍ତ୍ରୀରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ । ସେଠାରେ ଚିରାଚରିତ ଓ ଚିରନ୍ତନ ମୂଲ୍ୟବୋଧରେ ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଯିବ । ସାମଜର ସୁରକ୍ଷା ଓ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଉଭୟ ଦିଗରେ ଗରୁଶିଷ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ବୋଲି ଲେଖକ କହିଛନ୍ତି । ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତ, ପାଠ୍ୟତାଲିକା ଆଦି ଏପରି ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବ ଯେପରି ପରୀକ୍ଷାରୀ ଦାସ ନହୋଇ ଗୁରୁ ଓ ଶିଷ୍ୟ ଏକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପରିବେଶରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରିବେ । ସେ ସବୁର ସମାଧାନ ଦିଗରେ ଶିକ୍ଷାୟତନ ରୂପକ ଗବେଷଣାଗାରରେ ଚିନ୍ତା ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ସଞ୍ଚାର କରାଯାଇପାରି । ଇଞ୍ଜିନିୟର ବା ଯନ୍ତ୍ରୀ ଯେପରି ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଭାବେ, ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇ ସ୍ଥପତି ବା କରିଗରୀକୁ ପରିଚାଳନା କରେ, ଠିକ୍ ସେହିପରି ଉନ୍ନତ ସମାଜ ପାଇଁ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବେ । ଯାହା ଫଳରେ ସେମାନେ ହେବେ ସୁସ୍ଥ ସମାଜରେ କାରଣ ଓ ନିୟାମକ ।

ବାସ୍ତବିକ ପ୍ରାବନ୍ଧିକ ଅନୁଚିନ୍ତା ପ୍ରଣିଧାନ ଯୋଗ୍ୟ ।

୪। ତଳ ଲିଖିତ ଅନୁଚ୍ଛେଦଟିକୁ ଉତ୍ତର ଭାବି ସେଥିରୁ ପ୍ରଶ୍ନ ତିଆରି କରିବା ।

ସେଥିପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚରେ । ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିର ସର୍ବୋର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ । ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସେ କେବଳ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କର ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ସମାଜର ନମସ୍ୟ, ଜଣେ ମନୀଷା ଏହି ଭାବନାକୁ ସ୍ୱୀୟ ବାଣୀରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ତାହା ହେଉଛି, ''ମୁଁ ମୋର ଜନ୍ମ ପାଇଁ ପିତାମାତାଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ, କିନ୍ତୁ ମୋର ଜୀବନ ପାଇଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସମୀପରେ ଋଣୀ'' । ଗୁରୁ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି । ଶ୍ରେଣୀ କୋଠରି ନଥାଇପାରେ । ଉପକରଣ ନଥାଉ ଆଡ଼ମ୍ବର ଦୂରେଇ ଯାଉ । ସେ ହିଁ ସବୁ । ଗୁରୁଙ୍କର ମାତ୍ର ପଦଟିଏ କଥା ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କର କୋଟି କୋଟି ପ୍ରାଣରେ କୋଟି କୋଟି ରୂପରେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୁଏ ।

COMPETITIVE BOOKS
ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

ଉ – (କ) କାହାର ସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚରେ ?

(ଖ) ଶିକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିର ସ୍ଥାନ କେଉଁଠାରେ ?

(ଗ) କେଉଁମାନେ ସମାଜର ନମସ୍ୟ ?

(ଘ) ସମଗ୍ର ସମାଜର ଗୁରୁ ନମସ୍ୟ ବୋଲି କିଏ କହିଥିଲେ ?

(ଙ) ମନୀଷୀ ନିଜର ଭାବନାକୁ ପ୍ରକାଶ କରି କ'ଣ କହିଥିଲେ ?

(ଚ) କିଏ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରନ୍ତି ?

(ଛ) ଗୁରୁଙ୍କର ପଦୁଟିଏ କଥା କିପରି ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇଥାଏ ।

୫। 'ରୂପାନ୍ତର' ଶବ୍ଦଟିର ଅର୍ଥ 'ରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ' ବା 'ଅନ୍ୟରୂପ' । 'ରୂପାନ୍ତର' ଶବ୍ଦ ପରି ଆଉ ଚାରୋଟି ଶବ୍ଦ ଲେଖିବା ଓ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

________, ________, ________, ________

ଉ– ଗ୍ରାମାନ୍ତର, ଦେଶାନ୍ତର, ଭାଷାନ୍ତର, ଘଟାନ୍ତର ।

ଗ୍ରାମାନ୍ତର – ମେଳା ଦେଖିବାକୁ ଗ୍ରାମ, **ଗ୍ରାମାନ୍ତର** ଲୋକେ ବହୁସଂଖ୍ୟାରେ ଆସିଥାଆନ୍ତି ।

ଦେଶାନ୍ତର – ଦେଶଦ୍ରୋହ ଅପରାଧ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ **ଦେଶାନ୍ତର** ହେବାର ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଭାଷାନ୍ତର – **ଭାଷାନ୍ତର**, ସାହିତ୍ୟ ସାଧନାର ଏକ ଅଙ୍ଗ ।

ଘଟାନ୍ତର – ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମଣିଷର **ଘଟାନ୍ତର** ହୋଇଥାଏ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ।

୬ । ଆସ, କୋଠରିରୁ ଅକ୍ଷର ନେଇ ଶବ୍ଦ ଗଢ଼ିବା ।

ଅ	ବି	ବ	ଖା	ଣ
ସୌ	ପ୍ରା	ଭୋ	ନୈ	ସ୍ୱା
ଧ	ର	ସ	ର	ଧ୍ୟା
କୁ	ପୁ	ଦ୍ଧି	ଙ୍ଗି	ୟ
ଣ୍ୟ	ସ୍ଥା	ମ	ନ୍ତ	କ

ଉ– ସୌଧ, ଅବିର, ବଖାଣ, ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ, ବିଭୋର, ଋଦ୍ଧିମନ୍ତ, ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ, କୁସ୍ଥା, ନୈପୁଣ୍ୟ

୭ । ଆରମ୍ଭରେ 'ଅ' ଅକ୍ଷର ଯୋଗକରି ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଶବ୍ଦ ଲେଖିବା ।

ନୂତନ ଶବ୍ଦ ଏଠାର ଲେଖିବା ।

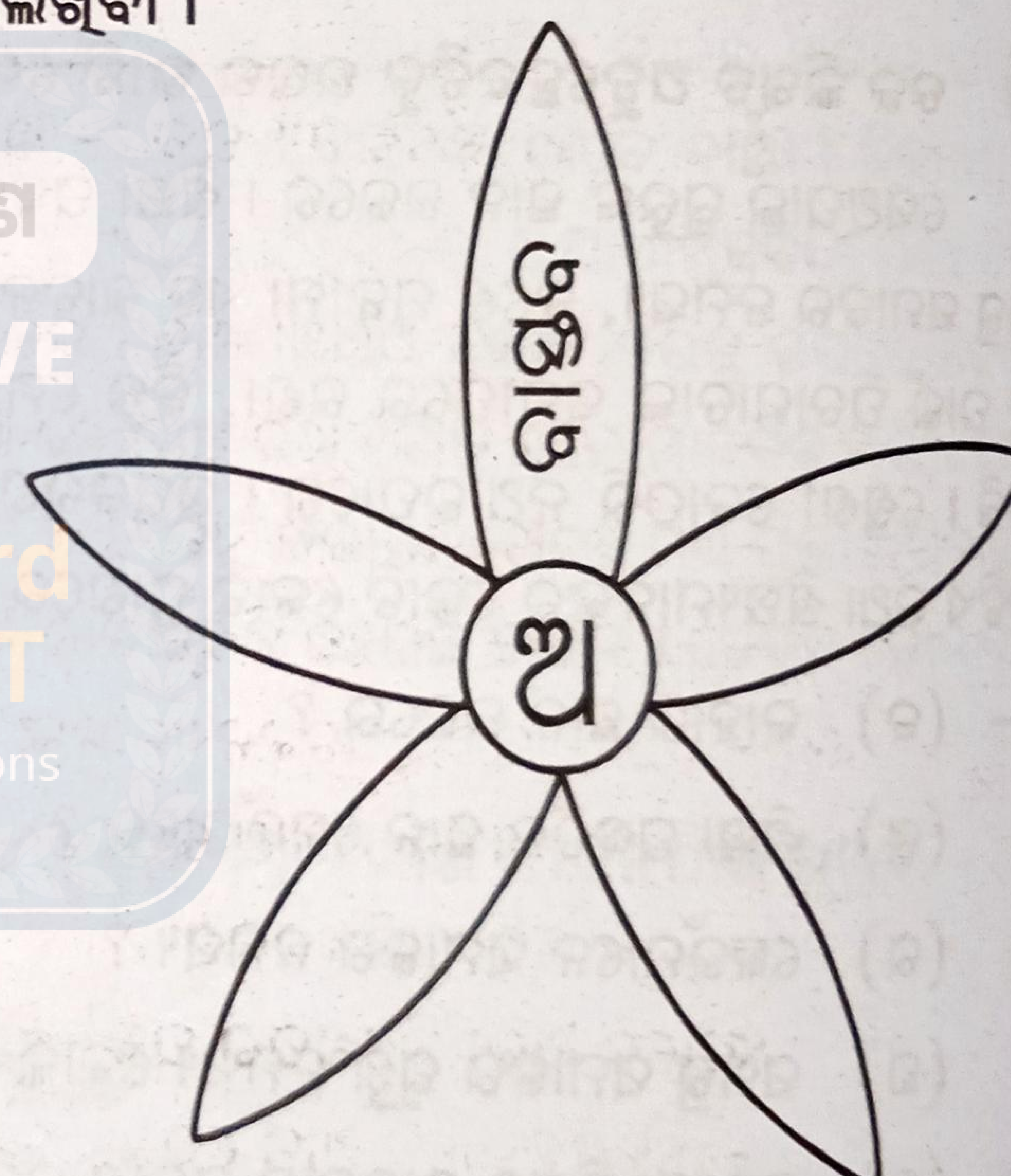

୧. ______________________

୨. ______________________

୩. ______________________

୪. ______________________

୫. ______________________

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ
COMPETITIVE BOOKS
ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

ସେହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ବାକ୍ୟ ଗଠନ କରି ଲେଖିବା ।

୧. ______________________

୨. ______________________

୩. ______________________

୪. ______________________

୫. ______________________

ଉ– ନୂତନ ଶବ୍ଦ :

୧. ଅବାସ୍ତବ
୨. ଅବିଭାଜ୍ୟ
୩. ଅସଭ୍ୟ
୪. ଅଭେଦ୍ୟ
୫. ଅକାଟ୍ୟ

ବାକ୍ୟ :

୧ । ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ଅନେକ <u>ଅବାସ୍ତବ</u> କଥା ସତ୍ୟରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି ।
୨ । ବାପା ନିଜର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ <u>ଅବିଭାଜ୍ୟ</u> କରି ରଖିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ ।
୩ । ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରେ ମଣିଷ <u>ଅସଭ୍ୟ</u> ଥିଲା ।
୪ । ରାଜାଙ୍କର <u>ଅଭେଦ୍ୟ</u> ଦୁର୍ଗକୁ ଶତ୍ରୁମାନେ ପଶିପାରୁନଥିଲେ ।
୫ । ଦାର୍ଶନିକଙ୍କର ଯୁକ୍ତି <u>ଅକାଟ୍ୟ</u> ଥିଲା ।

୮ । କୋଠରି ଭିତରେ ଥିବା ଶବ୍ଦରେ ଇକ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ଆସ ମୂଳ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖିବା ।

_______ + ଇକ = ସାମାଜିକ

_______ + ଇକ = ଆର୍ଥନୀତିକ

_______ + ଇକ = ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ

ସାମାଜିକ
ଆର୍ଥନୀତିକ
ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ

ଉ– ସମାଜ + ଇକ = ସାମାଜିକ

ଅର୍ଥନୀତି + ଇକ = ଆର୍ଥନୀତିକ

ପ୍ରସଙ୍ଗ + ଇକ = ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ

୯ । ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ 'ବିଶେଷ୍ୟ' ଓ 'ବିଶେଷଣ' ପଦ ମିଶିକରି ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କୁ ଅଲଗା କରି ବାକ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ।

ଜାଗ୍ରତ, ଶାସନ, ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ, ଗୌରବ, ଅନୁରାଗୀ, ସମାଜ, ବିଭେଦ, ବ୍ୟବଧାନ, ଉପଯୋଗ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଉ– ଏଥିରେ ଥିବା ବିଶେଷ୍ୟ ପଦ – ଶାସନ, ଗୌରବ, ସମାଜ,ବିଭେଦ, ବ୍ୟବଧାନ, ଉପଯୋଗ, ପରିବର୍ତ୍ତନ ।

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ସମ୍ବଳିତ
COMPETITIVE BOOKS
ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

ଶାସନ – ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଅଯଥା ଶାସନ କର ନାହିଁ ।

ଗୌରବ – ଜାତୀୟ ବୀରମାନେ ଆମ ଦେଶର ଗୌରବ ରକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।

ସମାଜ – ପରିବାର ସମାଜର ଏକ ଅଂଶ ।

ବିଭେଦ – ସାମଜିକ ବିଭେଦ ବିଶୃଙ୍ଖଳାର କାରଣ ।

ବ୍ୟବଧାନ – ପରିବାରରେ ପୁତ୍ରକନ୍ୟାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବଧାନ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ଉପଯୋଗ – ନିଜର ଶକ୍ତିକୁ ଯଥାର୍ଥ ଉପଯୋଗ କର ।

ପରିବର୍ତ୍ତନ – ସୃଷ୍ଟି ସଦା ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ।

ଏଥିରେ ଥିବା ବିଶେଷଣ ପଦ – ଜାଗ୍ରତ, ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ, ଅନୁରାଗୀ ।

ଜାଗ୍ରତ – ସୈନିକମାନେ ଆମ ଦେଶର ଜାଗ୍ରତ ପ୍ରହରୀ ।

ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ – ଶରୀର କଷ୍ଟ ଅପେକ୍ଷା ମନର କଷ୍ଟ ଅଧିକ ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ।

ଅନୁରାଗୀ – ଶିକ୍ଷକମାନେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଅନୁରାଗୀ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

୧୦ । ତଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧାଡ଼ିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଭିନ୍ନ ଜାତୀୟ ଶବ୍ଦ ରହିଛି । ସେହି ଶବ୍ଦଟିକୁ ବାଛି ଖାତାରେ ଲେଖ ।

(କ) ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ, ବାଷ୍ପରୁଦ୍ଧ, ଅବରୁଦ୍ଧ, ବାକ୍‌ରୁଦ୍ଧ — ଉ– ଅବରୁଦ୍ଧ

(ଖ) ଦୃଷ୍ଟିପାତ, ବୃଷ୍ଟିପାତ, ଉଲ୍‌କାପାତ, ଅନୁପାତ — ଉ– ଅନୁପାତ

୧୧ । ଆସ, ତଳଲିଖିତ ଶବ୍ଦରୁ ନାମଧାତୁ କ୍ରିୟା ଗଠନ କରିବା ।

ଯେପରି ମନ - ମନେଇବା ହୁଏ

ସେହିପରି କ'ଣ ହେବ ?

ଦୂର – [ ]
ଫେଣ – [ ]
ଫଳ – [ ]
ଛୋଟ – [ ]
ଶୀତଳ – [ ]

ଉ– ଦୂରେଇବା
ଫେଣେଇବା
ଫଳାଇବା/ଫଳେଇବା
ଛୋଟେଇବା / ଛୋଟାଇବା
ଶୀତଳେଇବା / ଶୀତଳାଇବା

୧୨ । ଯାହାର ରୂପାନ୍ତର ଘଟି ନ ଥାଏ ତାହାକୁ ଭିନ୍ନ ରୂପରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା କାମକୁ କୁହାଯାଏ 'ରୂପାନ୍ତରୀକରଣ' । ସେହିପରି –

ଦୃଢଭାବରେ ନଥିବା ବସ୍ତୁକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା – ଦୃଢ଼ୀକରଣ

(କ) ବନ ନ ଥିବା ସ୍ଥାନରେ ବନ ସୃଷ୍ଟି କରିବା । [ ]

(ଖ) ବାଷ୍ପ ହୋଇ ନଥିବା ପଦାର୍ଥକୁ ବାଷ୍ପରେ ପରିଣତ କରିବା । [ ]

(ଗ) ଦୃଷ ଭାବରେ ନଥିବା ବସ୍ତୁକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା । [ ]

(ଘ) ଭାଗଭାଗ ହୋଇ ନ ଥିବା ପଦାର୍ଥକୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗରେ ପରିଣତ କରିବା । [ ]

ଉ– (କ) ବନୀକରଣ (ଖ) ବାଷ୍ପୀକରଣ (ଗ)
(ଘ) ବିଭାଗୀକରଣ

ପ୍ରଥମ ରୁ ଦ୍ୱାଦଶ
COMPETITIVE BOOKS
ଓଡ଼ିଶା Board and NCERT
All Books With Solutions
OBS

୧୩ । ଯାହାକୁ ବିଚ୍ଛେଦ କରି ହେବ ନାହିଁ ତାହାକୁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ କୁହାଯାଏ । 'ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ' । ସେହିପରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉକ୍ତିକୁ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରକାଶ କରି ଲେଖିବା ।

(କ) ଯାହାକୁ ଭାଗଭାଗ କରିହେବ ନାହିଁ । [ ]

(ଖ) ଯାହାକୁ କାଟି ହେବ ନାହିଁ । [ ]

(ଗ) ଯାହାକୁ ଭେଦ କରି ହେବ ନାହିଁ । [ ]

(ଘ) ଯାହାକୁ ଛେଦନ କରିହେବ ନାହିଁ । [ ]

ଉ– (କ) ଅବିଭାଜ୍ୟ (ଖ) ଅକାଟ୍ୟ (ଗ) ଅଭେଦ୍ୟ
(ଘ) ଅଛେଦ୍ୟ

୧୪ । ଭୁଲଥିବା ଶବ୍ଦକୁ ଠିକ୍ କରି ଲେଖିବା ।

ଗୁରୁକୂଳ - ------------
ମନୀଷି - ------------
ନୈପୂଣ୍ୟ - ------------
ପ୍ରାଧୀକାର - ------------
ପରିସିମା - ------------
କର୍ପୁର - ------------
କାଳାତିତ - ------------
ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା - ------------

ଉ–

ଭୁଲ୍ ଶବ୍ଦ		ଠିକ୍ ଶବ୍ଦ	ଭୁଲ୍ ଶବ୍ଦ		ଠିକ୍ ଶବ୍ଦ
ଗୁରୁକୂଳ	–	ଗୁରୁକୁଳ	ପରିସିମା	–	ପରିସୀମା
ମନୀଷି	–	ମନୀଷୀ	କର୍ପୁର	–	କର୍ପୂର
ନୈପୂଣ୍ୟ	–	ନୈପୁଣ୍ୟ	କଳାତିତ	–	କାଳାତୀତ
ପ୍ରାଧୀକାର	–	ପ୍ରାଧିକାର	ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା	–	ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀତା